

Verohallinto

Tero Määttä
Petri Parvela

Viite: Henkivakuutuksen verotus (Dnro VH/7470/00.01.00/2025)

Verohallinnon henkivakuutuksen verotusta käsittelevä ohje

Verohallinto on pyytänyt Suomen Veroasiantuntijat ry:ltä (jäljempänä myös ”SVA”) lausuntoa luonnoksestaan uudeksi Verohallinnon ohjeeksi ”Henkivakuutuksen verotus”. Lausunnon antamiselle on annettu lisäaikaa 6.2.2026 saakka.

SVA kiittää lausuntomahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä ohjeesta

Henkivakuutukset voivat olla joko vakuutetun kuoleman riskiä turvaavia riskihenkivakuutuksia, elämän varalta otettuja säästöhenkivakuutuksia tai niiden yhdistelmiä. Kaikille henkivakuutuksille yhteistä on vakuutustapahtuman liittyminen henkivakuutuksessa vakuutettuna olevaan luonnolliseen henkilöön, jonka kuolema viimeistään aiheuttaa vakuutuksen päättymisen. Kaikissa henkivakuutuksissa on vakuutuksenottaja ja edunsaaja. Henkivakuutuksia myöntää Suomen markkinoille sekä kotimaiset että ulkomaiset vakuutusyhtiöt ja yksittäiset vakuutukset voivat olla pitkäikäisiä.

Asiallisesti säästöhenkivakuutuksissa on kyse sellaisista henkivakuutuksista, joihin on kertynyt säästöjä vakuutuksenottajan suorittamista vakuutusmaksuista, ja joka eivät kuitenkaan ole eläkevakuutuksia. Säästöhenkivakuutus on yksi välillisen sijoittamisen muoto. Säästöhenkivakuutukset ovat melko yleisiä ja jo pelkästään niihin tähän mennessä kertyneen varallisuuden vuoksi säästöhenkivakuutusten verotuksella on merkittävä taloudellinen merkitys eteenkin monelle luonnolliselle henkilölle¹. Muutokset verolainsäädännössä, uusi kehittyvä oikeuskäytäntö sekä Verohallinnon päivittyvä ohjeistus vaikuttaa suoraan myös henkivakuutustuotteita myöntävien vakuutusyhtiöiden toimintaan.

Suomen verolainsäädäntö on sisältänyt erityissääntelyä henkivakuutusten verotuksesta vuodesta 1920 alkaen². Vuonna 1989 tulo- ja varallisuusverolain säätämisen yhteydessä lakiin sisällytettiin ensimmäistä kertaa erillinen otsikko henkivakuutusten verotuksesta ja tuolloin omaksutut ratkaisut ovat tänä päivänä edelleen suurelta osin voimassa säästöhenkivakuutusten tuloverotusta koskevana sääntelynä³.

---

¹ Finanssialan vakuutussäästö-tilastojen mukaan yksin Suomessa toimivissa henkivakuutusyhtiöissä olevissa säästöhenkivakuutuksissa on vakuutussäästöjä 25 993 miljoonaa euroa. Tästä summasta noin 25 884 miljoonaa euroa on luonnollisten henkilöiden ottamissa säästöhenkivakuutuksissa. (Tilastot 12/2025)

² Myllymäki, Janne (2025). Sijoitusvakuutuksen verotus: Tutkimus luonnollisen henkilön omistaman säästöhenkivakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen verotuksesta, s.56.

³ Myllymäki, s. 68.

Edellisen kerran säästöhenkivakuutusten verotukseen säädettiin muutoksia vuonna 2019, joita alettiin soveltaa vuoden 2020 alusta lukien⁴. Nykyinen verolainsäädäntö sisältää kattavasti nimenomaisia säästöhenkivakuutuksia koskevia säännöksiä. Myös perintö- ja lahjaverolaki sisältää henkivakuutuksia koskevaa erityissäännöksiä⁵.

Edellisten tuloverolakiin säädettyjen muutosten myötä säästöhenkivakuutusten verotusta koskeva oikeuskäytäntö on kehittynyt ja aihe nostanut mielenkiintoa myös vero-oikeudellisena tutkimuskohteena. SVA pitää hyvänä, että Verohallinto päivittää henkivakuutusten verotusta koskevaa ohjetta uuden oikeuskäytännön myötä.

Yksityiskohtaisia kommentteja ohjeluonnoksesta

Kuolemanvaraturvan maksujen vähennyskelpoisuus

Ohjeluonnoksen luvuissa 3.1 ja 3.8 käsitellään säästöhenkivakuutuksen henkivakuutusmaksujen ja muiden riskiturvamaksujen vähentämistä verotuksessa.

Säästöhenkivakuutusten vakuutusmaksut on tarkoitettu vähennettäväksi siinä vaiheessa, kun lasketaan säästöhenkivakuutuksen tuottoa tai vähennyskelpoista tappiota. Tuloverolain 35 §:n 2 momentin sanamuodon mukaan säästöhenkivakuutuksen maksuihin luetaan myös samaan vakuutussopimukseen sisältyvästä kuolemanvaravakuutuksesta maksetut maksut.

Alkuperäisessä vuoden 1989 hallituksen esityksessä vakuutusmaksujen vähennysoikeuden ulkopuolelle rajattiin nimenomaisesti muut vapaaehtoiset henkilövakuutuslajit, kuten tapaturma-, työkyvyttömyys- tai sairausvakuutukset. Kuolemanvaravakuutusta ei mainittu vähennyskeltottomien vakuutusten joukossa.⁶ Vastaavasti viimeisimmän tuloverolakiin säädetyn muutoksen yhteydessä hallituksen esityksessä TVL 35 §:n 2 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan nimenomaisesti, että kyseessä on "nykyisin sisältyvä säännös", eli tarkoituksena ei ole ollut muuttaa sääntelyä sisällöllisesti⁷.

Lainsäätäjän alkuperäisenä tarkoituksena voidaan siten ymmärtää olleen tahtotila kuolemanvaravakuutuksen maksujen erilaisesta kohtelusta verrattuna muihin riskivakuutusmaksuihin:

- 1) Kuolemanvaravakuutukset (vähennyskelpoiset)
- 2) Muut henkilövakuutuslajit (vähennyskeltottomat).

Janne Myllymäki on käsitellyt tuoreessa väitöskirjassaan myös kuolemanvaraturvien maksujen vähennyskelpoisuutta kattavasti. Myllymäen mukaan lain sanamuotoa on tulkittava niin, että vähennyskelpoisia ovat sekä vakuutuksen säästön määrään kytketyn kuolemanvaraturvan että kiinteämääräisen kuolemanvaraturvan maksut. Vakuutusmaksut ovat täysimääräisesti vähennyskelpoisia, vaikka korvaus ylittää säästön määrän.⁸

Mikäli Verohallinto päätyy uudessa ohjeessaan ottamaan lain sanamuodon, lainsäätäjän alkuperäisen tarkoituksen ja tuoreen väitöstutkimuksen vastaisen kannan, on selvää, että kyseessä

⁴ HE 275/2018 vp.

⁵ Perintö- ja lahjaverolaki 7 b § ja 18 a §

⁶ HE 110/1989 vp, s. 8.

⁷ HE 275/2018 vp, s. 48.

⁸ Myllymäki, s. 250.

on oikeustilaa kiristävä kannanotto. SVA:n näkemyksen mukaan Verohallinnon tulisi vähintäänkin kirjata ohjeeseen, että asia on tulkinnanvarainen ja että kyseessä on Verohallinnon näkemys asiasta.

Verotetun ylimääräisen lisäedun hankintameno

Ohjeluonnoksen luvussa 3.7 käsitellään mahdollisen lisäedun (vakuutusyhtiön maksaman ylimääräisen) huomioimista veronalaisen tulon laskennassa, kun säästöhenkivakuutus on ensin lahjoitettu toiselle henkilölle. Lahjoitushetkellä lisäedulle vahvistetaan erillinen käypä arvo. Ohjeluonnoksen mukaan ylimääräisestä lisäedusta lahja- tai perintöverotuksessa käytettyä arvoa ei lueta osaksi säästöhenkivakuutuksen pääoma-arvoa, kun vakuutuksenottaja tekee vakuutuksesta osittaisen takaisinoston.

Ohjeessa olisi hyvä täsmentää, että tässä tilanteessa ylimääräistä lisäetua ei huomioida pääoma-arvona eikä tuottona. SVA:n käsityksen mukaan tämä on ohjeluonnoksen tarkoitus. Käytännössä tämä tarkoittaa, että säästöhenkivakuutuksen päättämisen yhteydessä maksettava lisäetu on saajalleen verovapaa siltä osin kuin se on ollut lahja- tai perintöverotuksen kohteena. Vastaavasti, jos myöhemmin vakuutuksen päättämisen yhteydessä maksettavan lisäedun määrä on suurempi tai pienempi kuin lahja- tai perintöverotettu määrä, erotuksesta muodostuu veronalainen pääomatulo tai vähennyskelpoinen tappio.

KHO 2025:64 ratkaisun oikeusvaikutus

Ohjeluonnoksen kohdassa 3.7 on todettu, että ”ennakkopäätös KHO 2025:64 ei vaikuta TVL 34 §:n 3 momentin soveltamiseen silloin, kun vakuutuksenottaja ja vakuutettu ovat jo alun perin olleet eri henkilöitä. Suoritus on kokonaisuudessaan veronalaista pääomatuloa TVL 34 §:n 3 momentin sanamuodon mukaisesti, jos vakuutussuoritus tällaisessa tilanteessa maksetaan vakuutuksenottajalle, joka ei ole itse vakuutettuna, ja vakuutus on otettu 1.1.1989 tai sen jälkeen”.

SVA olettaa, että tällä halutaan täsmentää sitä, että ratkaisu ei vaikuta TVL 34 §:n 3 momentin soveltamisen peruseriaatteisiin, mutta vastikkeeton saanto muodostaa kuitenkin edellä mainitun KHO:n ratkaisun mukaisesti uuden pääoma-arvon uudelle vakuutuksenottajalle riippumatta siitä, oliko aikaisempi vakuutuksenottaja vakuutussopimuksella vakuutettu vai ei.

Verohallinnon ohjeen soveltamisen aikataulu

Verohallinnon esittämän ohjeluonnoksen mukaisena päivittyvä ohje vaikuttaa ensisijaisesti merkittävästi henkivakuutuksia myöntävien vakuutusyhtiöiden toimintaan. SVA arvioi, että ohjeluonnoksen kannanotot voivat olla vakuutusalan toimijoille yllättäviä kahdesta syystä. Ensinnäkin ohjeluonnoksen mukaan Verohallinto katsoo, että säästöhenkivakuutusten tuottoa laskettaessa vain tietyn tyyppisen kuolemanvaraturvan maksut ovat vähennyskelpoisia. Toiseksi Verohallinto rinnastaa vakuutussäästöistä tapahtuvan riskiturvan veloittamisen vakuutuksen osittaiseksi takaisinostoksi. SVA:n käsityksen mukaan nämä kannanotot voivat vaikuttaa useiden vakuutusyhtiöiden ja jopa satojen tuhansien säästöhenkivakuutusten vakuutuksenottajien verotukseen Suomessa.

Verohallinnon ohjeluonnoksen edellyttämät toimintatavat säästöhenkivakuutusten tuotonlaskennassa, ennakkoperinnässä ja raportoinnissa ovat järjestelmäteknisesti oletettavasti vaativia. Kuten edellä todettua, henkivakuutusyhtiöiden vakuutuskannat ovat suuria ja vakuutusten pitkäikäisyyden vuoksi ulottuvat kauas historiaan. Ohjeluonnoksessa vaadittujen edellytysten

täyttäminen voi vaatia vakuutusyhtiöiltä merkittäviä investointeja vakuutusjärjestelmämuutoksiin.

SVA katsoo, että edellä mainituista syistä on välttämätöntä, että uuden ohjeen voimaantuloon sovelletaan riittävää siirtymäaikaa. Vastaava siirtymäaikakäytäntö on ollut viime aikoina käytössä esimerkiksi, kun Verohallinto muutti henkilöstörahastojen verotusta koskevaa ohjettaan. Henkivakuutusten verotusta koskevaan ohjeeseen tulisi tämän vuoksi kirjata, että päivitettävää ohjetta sovelletaan aikaisintaan 1.1.2027 alkaen.

Helsingissä 6. päivänä helmikuuta 2026

Suomen Veroasiantuntijat ry

Heikki Wahlroos
hallituksen puheenjohtaja

Sari Takalo
hallituksen jäsen